

20.2 Genitiv absolutní

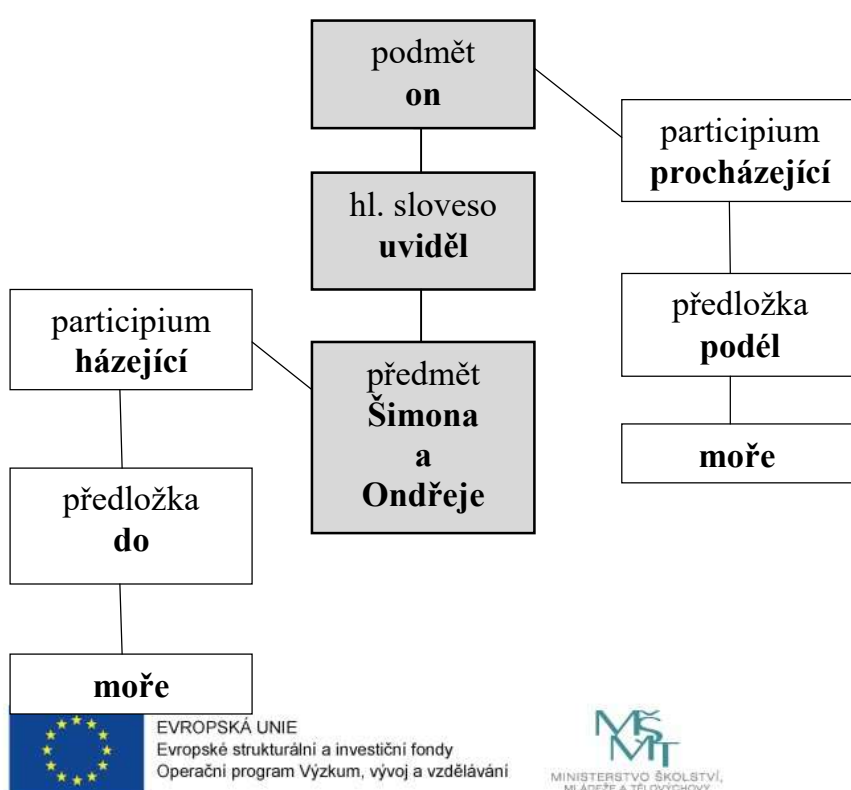
Mk 14,17: και ὥσας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

- Když nastal (dosl. nastav) večer, přišel (dosl. přichází) s dvanácti.

Zde slovo „večer“ ὥσας je v genitivu a γενομένης (participium aoristu od – „nastav“) je genitiv singuláru feminina, který se s ním shoduje. Ale proč je ὥσας v genitivu? Není to majitel/vlastník, ani není spojeno s předložkou. Jaké postavení má ve větě? Není ani podmětem ani předmětem. Tato zvláštní konstrukce, která používá participia, se nazývá *genitiv absolutní*.

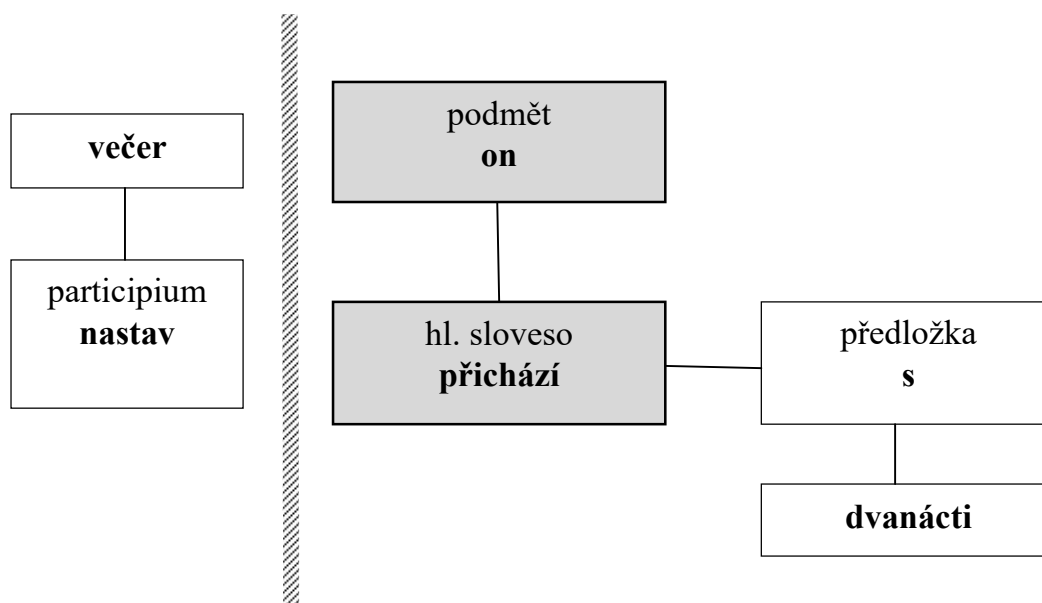
Genitiv absolutní je podstatné jméno s participiem, které se s ním shoduje, „oddělené“ od zbytku věty („absolutní“ z latinského ab-solutus – „odvázaný/oddělený“). Toto oddělení je ve významu – podstatné jméno nemá místo v hlavní větě – který je pak vyjádřen podstatným jménem a participiem, které jsou v genitivu (ten si určitě nemůžete splést s podmětem nebo předmětem hlavní věty).

Až dosud jste byli schopni znázornit každou větu, jakkoli složenou, grafem vzájemně propojených částí, vystavěných kolem základní kostry podmětu, slovesa a (obvykle) předmětu. Např. věta „Zatímco kráčel podél moře, uviděl Šimona a Ondřeje házející (sítě) do moře.“ (Mk 1,28) by mohla být znázorněna diagramem.

Zde je hlavní věta označena šedě a zbytek věty je k ní připojen, a proto *pád* ostatních částí věty lze určit: „procházející“ se shoduje s „on“, podmětem věty, a proto je to nominativ; „házející“ se shoduje s „Šimona a Ondřeje“, předmětem věty, a proto je to akuzativ.

Když si však vezmeme náš příklad z Mk 14,17: „Když nastal večer, přichází s dvanácti.“, diagram by vypadal dost odlišně, protože neexistuje žádné spojení mezi „když nastal večer“ a „přichází s dvanácti“. Proto „když nastal večer“ je „oddělená“ věta, která není spojena s hlavní větou.

Proto v řečtině bude genitiv absolutní, tudíž „večer“ a „nastav“ budou v genitivu.

Nápověda

- Genitiv absolutní se obvykle nachází na začátku vět – proto když první slovo ve větě je v genitivu, „uvažujte o genitivu absolutním“.
- Genitiv absolutní často udává „informace o pozadí“, např. času nebo okolností, za nichž se něco událo.

Příklady

Mk 14.66: και ὄντος του Πέτρου κατω ἐν τη αὐλῃ ἐρχεται μια των παιδισκων.

- A když byl Petr dolů ve dvoře, přišla jedna ze služek.

Mt 26,21: και ἐσθιοντων αὐτων εἶπεν· Ἀμην λεγω ὑμιν ...

- A když jedli, řekl: „Amen, pravím vám...“

Řím 5,13: ἁμαρτια δε οὐκ ἐλλογεται μη ὄντος νομου.

- Hřích se však nepočítá, když není zákon.

